

- ✓ Ўқитувчи – меҳр дарёси, ўқитувчи – эзгулик булоғи, ўқитувчи – маърифат қуёши!
- ✓ Устозни эъзозлаш – бир касб эгасини эмас, бутун бир миллат келажагини эъзозлаш деганидир.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

УСТОЗ

Озода ПАРПИБОЕВА,
Ўзбекистон “Адолат” СДП
Сиёсий Кенгаши раиси ўринбосари

1 октябрь – Ўқитувчи ва мураббийлар куни нафақат касб байрами, балки жамиятнинг илмга, маърифатга ва келажакка муносабатини намоён этадиган қадрли сана. Халқимиз азалдан устозни улуғлаб, унинг меҳнати ва маънавий ўрнини юксак қадрлаб келгани бежиз эмас. Зеро, ҳар қандай тараққиётнинг бошида инсон капитали, унинг пойдеворида эса ўқитувчининг билими, меҳнати ва шахсий намунаси туради.

ҚАЛБ МЕЪМОРИ, КЕЛАЖАК БУНЁДКОРИ!

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛЛАРИ ЖАҲОНГА ТУТАШМОҚДА

ХУҚУҚНИ АДОЛАТ БИЛАН
УЙҒУНЛАШТИРГАН
УСТОЗ

ТЕЛЕФОН БОИС ЁЛҒИЗЛИК ГИРДОБИГА ҒАРҚ БЎЛАЁТГАН ИНСОНИАТ

ОЛИЙ МАЖЛИС ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИНИНГ НАВБАТДАГИ ЯЛПИ МАЖЛИСИДА
“АДОЛАТ” СДП ФРАКЦИЯСИ ТАШАББУСИ БИЛАН ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН, БОЛАЛАРНИ ЗЎРАВОНЛИКНИНГ
БАРЧА ШАКЛЛАРИДАН ҲИМОЯ ҚИЛИШ ТИЗИМИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШГА ҚАРАТИЛГАН ҚОНУН
ЛОЙИҲАСИ ИККИНЧИ ЎҚИШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

ИНСОН МАНФААТЛАРИ, ШАЪНИ, ҚАДР-ҚИММАТИНИНГ МУСТАҲКАМ КАФОЛАТИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда болаларни зўравонликнинг барча шаклларида ҳимоя қилиш тизимини такомиллаштиришга, вояга етмаган шахсларнинг ҳуқуқлари ҳимоясини янада кучайтиришга қаратилган қонун лойиҳалари кўриб чиқилди. Кун тартибидagi ушбу масалалар сиёсий партиялар фракцияларида, масъул қўмиталар, ишчи гуруҳ йиғилишларида экспертлар, тегишли вазирлик ҳамда идоралар мутахассислари иштирокида атрофлича муҳокама қилингани қайд этилди. Мунозаралар давомида депутатлар томонидан муҳим тақлиф ва амалий тавсиялар билдирилгани, халқ вакиллари кўтарилган масалалар бўйича мутасаддилардан батафсил жавоблар олгани урғуланди.

КУЧЛИ МАҲАЛЛА – ФАОЛ ФУҚАРО,

БАХТИЁР ОИЛА ВА ОБОД ҲУДУД ДЕМАК

Мамлакатимизда маҳалла институтини жамият тараққиётининг муҳим таянчига айлантириш йўлида туб ислохотлар амалга оширилмоқда.

Зиёдбек ЮНУСОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги
“Адолат” СДП фракцияси аъзоси

Президентимизнинг мамлакатимиз мустақиллигининг 35 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқидан белгилаб берилган олтинчи миллий дастурда маҳалланинг жамият тараққиётидаги ролини тубдан ошириш, уни асосий буюртмачига айлантириш вазифаси илгари сурилди. Эндilikда давлат дастурлари, туман бюджети, инвестиция ва инфратузилма лойиҳалари юқоридан пастга қараб эмас, балки маҳалланинг буюртмаси ва аҳоли реал эҳтиёжидан келиб чиқиб шакллантирилиши кўзда тутилмоқда.

Бу маҳалланинг вазифаси ва мақомига нисбатан принципаи ёндашув ўзгараётганини аниқлатади. Энди маҳалла фақат аҳоли мурожаатларини қабул қиладиган ёки ижтимоий масалаларни ҳал этадиган ҳудудий бўғин эмас. Унинг фикри, эҳтиёжи ва ташаббуси ҳудудни ривожлантиришга оид қарорларни белгилашда муҳим мезонга айланимоқда.

Сўнгги йилларда жорий қилинган маҳаллабай ишлаш тизими ҳам бу ёндашувнинг амалий самарасини кўрсатди. Мазкур тизим орқали камбағаллик даражасини сезиларли қисқартиришга эришилгани маҳалла институтига берилган ваколатлар аҳоли ҳаётида бевосита натижа бериши мумкинлигини кўрсатмоқда. Эътиборлиси, Президентимизнинг мустақиллик байрамидаги нутқидан белгилаб берилган вазифалар орадан кўп ўтмай ўтказилган йиғилишларда ҳам изчил давом эттирилди. 3 сентябрь куни камбағалликни қисқартириш ва аҳоли даромадларини ошириш масалаларига бағишланган видео-селекторда ҳар бир оила билан манзилли ишлаш, одамларни доимий иш ва барқарор даромад манбаига боғлаш, мавжуд имкониятларни тўлиқ ишга солишга қаратилган янги ёндашувлар белгиланди. Асосий масъулият, ваколат ва ресурсларнинг катта қисмини жойларга тушириш, маҳалладаги ҳар бир имкониятни иш ўрни ва даромад манбаига айлантириш устувор вазифа сифатида белгилаб берилди.

Бу ёндашув камбағалликни қисқартиришни фақат кредит ёки моддий ёрдам бериш билан чекламасдан, ҳар бир оиланинг эҳтиёжи ва салоҳиятидан келиб чиқиб, уни иш, касб, бозор ва барқарор даромад манбаи билан боғлашни назарда тутди. Бундай манзилли ишнинг ташкил этишида маҳалланинг ўрни ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

9 сентябрь куни аҳоли бандлиги ва даромадларини ошириш бўйича ўтказилган кенгайтирилган йиғилишда бу вазифалар янада аниқлаштирилди. Давлатимиз раҳбари жойларда ишни кабинетдан туриб эмас, балки маҳаллага тушиб, ҳар бир оила ва ҳар бир корхонадаги ҳақиқий ҳолатни ўрганиш асосида ташкил этиш зарурлигини таъкидлади.

Дарҳақиқат, туман ва маҳаллаларда тўлиқ ишлатилмаётган ёки баш турсан бино-иншоотлар, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатишни кенгайтириш мумкин бўлган ер майдонларини аниқлаш ва уларни янги лойиҳаларга боғлаш муҳим вазифага айланмоқда. Гавжум қўчаларда тадбиркорлик лойиҳаларини жойлаштириш, тарихий шаҳарлар ва туризм маҳаллаларида хизмат кўрсатиш объектларини кўпайтириш каби чоралар ҳам маҳалланинг иқтисодий салоҳиятини ишга солишга қаратилган.

Маҳалладаги имкониятлар иқтисодий фаоллик билангина чекланмайди. Ёшлар, хотин-қизлар ва ишсиз фуқароларни касб-хунар ҳамда хорижий тилларга ўқитиш, аҳолини спортга жалб этиш, яшил ҳудудлар ва жамоат жойларини кўпайтириш каби вазифалар ҳам маҳалла ҳаёти билан бевосита боғланмоқда. Бу жараёнда маҳалланинг энг катта бойлиги – инсон. Ҳар бир ҳудудда жамоат ишларига бефарқ бўлмаган фаоллар, оқсоқоллар, ташаббускор ёшлар ва тадбиркорларни бир мақсад атрофида бириктириш жамоавий масъулият ва дахлдорликни кучайтиради.

Ислохотларнинг муҳим жиҳати шундаки, маҳаллага янги вазифалар билан бирга натижадорлик учун катта масъулият ҳам юкланмоқда. Ажратилган ресурс, амалга оширилган лойиҳа ва илгари сурилган ташаббуснинг самараси, аввало, одамлар ҳаётидаги ўзгариш, янги иш ўрни ва барқарор даромад билан баҳоланади.

Шу маънода, маҳалланинг янги тараққиёт босқичи унинг тарихий вазифаларини замонавий талаблар билан уйғунлаштиришга хизмат қилмоқда. Президентимиз томонидан белгиланган устувор йўналишларнинг амалиётда изчил давом эттирилаётгани эса маҳалланинг ҳудудий тараққиётни таъминлашдаги роли янада кучайиб бораётганини кўрсатади. Зеро, кучли маҳалла – фаол фуқаро, фаровон оила ва обод ҳудуд демакдир.

ДУНЁ ЭЪТИРОФ ЭТАЁТГАН

ЎЗБЕК АЁЛЛАРИ

Сўнгги ўн йил ичида юртимизда юз бераётган мисли кўрилмаган ўзгаришлар, тўғри йўналтирилган ислохотлар натижаси, асосийси, юксалаётган инсон қадрлари, аҳоли кайфияти – янгиланаётган Ўзбекистонни дунёга танитапти.

Гулруҳ АГЗАМОВА,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатасининг
Демократик институтлар ва фуқаролик
жамиятини ривожлантириш масалалари
қўмитаси раиси

Жорий йилнинг 23 сентябрь куни Нью-Йоркда БМТ Бош Ассамблеяси 81-сессиясининг умумий мунозараларида Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси раҳбари Саида Мирзиёева Ўзбекистон номидан сўзлаган нутқидан қатор масалаларга эътибор қаратди.

Жумладан, С.Мирзиёева нутқидан халққаро хавфсизлик ва БМТни ислоҳ қилиш, Марказий Осиёдаги минтақавий ҳамкорлик, Афғонистон, Ўзбекистондаги ижтимоий-иқтисодий ислохотлар, экология, сунъий интеллект, инсон ҳуқуқлари ҳамда таълим масалаларига тўхталар экан, Ўзбекистон ўз етакчиси, Президент Шавкат Мирзиёев бошчилигида ўз танловини қилганлигини, бу очиклик танлови, қўшнилар билан яхши муносабатлар танлови, дунё билан мулоқот танлови эканлигига алоҳида тўхталди.

Нутқда таъкидланганидек, бугун

Ўзбекистон аёллар ва болалар масаласида ҳам очик, прагматик сиёсат юритмоқда. Соҳага тегишли қонунчилик қайта кўриб чиқилмоқда. Хорижий тажриба ўрганилиб, миллий қонунчиликка имплементация қилинмоқда. Парламент аъзоларининг 39 фоизини хотин-қизлар ташкил этиши Ўзбекистонда гендер тенглик масалалари давлат сиёсати даражасига кўтарилганининг ёрқин исботидир.

БМТнинг нуфузли минбаридан ўзбекистонлик раҳбар аёл вакиланинг кун тартибидидаги қатор муаммолари масалалар юзасидан Ўзбекистон позициясини катъий билдириши ҳам дунё Ўзбекистонни қайта кашф этаётганининг исботидир.

Бугун Ўзбекистон парламентида аёлларнинг 39 фоизлик улушга эга бўлаётгани мамлакатимизда хотин-қизларнинг давлат ва жамият бошқарувидаги иштироки янги босқичга кўтарилаётганини кўрсатади.

Бу рақамни шунчаки статистик кўрсаткич сифатида қабул қилмаслик керак. Зеро, парламент – мамлакат тараққиётининг устувор йўналишлари белгиланадиган, халқ манфаатларини ифода этувчи муҳим сиёсий институтдир. Унда аёлларнинг муносиб вакилиги қонун ижодкорлигида жамиятнинг турли қатламлари манфаатларини янада кенгроқ инobatга олиш имконини беради.

Биринчидан, АЁЛЛАРНИНГ ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛИШДАГИ ИШТИРОКИ КЕНГАЙМОҚДА.

Яъни, аёллар энди нафақат ижтимоий сиёсатнинг объекти, балки қонунларни ишлаб чиқиш ва давлат сиёсати устуворликларини белгилаш жараёнидаги фаол субъекти сифатида намоён бўлмоқда.

Иккинчидан, ҚОНУН ИЖОДКОРЛИГИДА ТУРЛИ ҲАЁТИЙ ТАЖРИБАЛАР АКС ЭТАДИ.

Аёл депутатларнинг парламентдаги иштироки таълим, оила, соғлиқни сақлаш, болалар, меҳнат муносабатлари, ижтимоий ҳимоя, тадбиркорлик каби соҳалардаги масалаларни муҳокама қилишда турли ҳаётий тажрибалар ва нуқтаи назарларнинг инobatга олинishiга хизмат қилиши мумкин.

Бунинг аҳамияти шундаки, сифатли қонун ижодкорлиги жамиятдаги турли қатламларнинг эҳтиёжларини эшитиш ва ҳисобга олишни талаб қилади.

Учинчидан, 39 ФОИЗ – СИЁСИЙ ИШТИРОКНИНГ ИНСТИТУЦИОНАЛ ДАРАЖАСИНИ КўРСАТАДИ.

Бу кўрсаткични фақат «аёллар учун яратилган имконият» сифатида эмас, балки парламент вакиллигининг кенгайishi нуқтаи назаридан ҳам кўриш мумкин.

Айниқса, аёлларнинг парламентдаги иштироки уларнинг қонун ижодкорлиги, парламент назорати, депутатлик сўровлари, қўмита ишлари ва давлат дастурларини муҳокама қилишдаги фаоллиги билан уйғунлашса, унинг амалий аҳамияти янада ортади.

Тўртинчидан, ЁШ АВЛОД УЧУН НАМУНАВИЙ АҲАМИЯТГА ЭГА.

Парламентда кўпроқ аёлларнинг депутат сифатида фаолият юритиши қизлар ва ёш хотин-қизлар учун давлат бошқаруви, сиёсат, ҳуқуқшунослик ва жамоатчилик фаолиятида ўз ўрнини топиш мумкинлигини кўрсатувчи амалий намуна бўлади.

Бу эса хотин-қизларнинг сиёсий ва ижтимоий фаоллигини оширишга хизмат қилувчи омиллардан бири бўлиши мумкин.

Бешинчидан, МАСАЛАНННГ УСТУВОРЛИГИ – СОНДА ЭМАС, ТАЪСИРДА.

Энг муҳим нуқта шу: 39 фоизнинг ўзи якуний мақсад эмас. Асосий масала – парламентдаги аёл депутатларнинг қонун ижодкорлиги ва парламент назоратидаги реал иштироки, ташаббуслари ва қарор қабул қилиш жараёнига қўшаётган ҳиссасидир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси раҳбари Саида Мирзиёева 23 сентябрь куни Нью-Йоркда БМТ Бош Ассамблеяси 81-сессиясидаги нутқидан «Бизга фақат қарор қабул қиладиган эмас, қарорларни амалга оширишга қодир БМТ керак. Бизга ҳар бир давлатнинг овози эшитиладиган БМТ керак» деган конструктив чакирлиқларида, шубҳасиз, Ўзбекистон давлатининг овози, фаол хотин-қизларнинг ҳам овози назарда тутилгани айни ҳақиқатдир.

Ҳудудлардан хабарлар

МУАММО БАРТАРАФ ЭТИЛАДИ

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутати Тошпўлат Матибаев Миробод тумани «Сиҳаттоҳ» санаториясида Темирийўлчилар МФЙда яшовчи фуқаролар И.Марилов ҳамда М.Жўраевани қабул қилиб, уларнинг муаммоларини тинглади.

Фуқароларнинг сўзларига кўра, ёмғирли об-ҳаво вақтида кўчадаги сувлар уларнинг ҳовлисидан тўпланиб қолиши, уйларининг ички қисмларига ҳам зарар етказаяётганини маълум қилиб, ушбу муаммони ёгингарчиликлар бошлангунига қадар бартараф этиш бўйича амалий ёрдам сўраб мурожаат қилишди.

Депутат мурожаатни жойида ўрганиш мақсадида фуқароларнинг ҳонадонига борди ва муаммони ўрганиб, уни бартараф этиш чораларини кўриш учун тегишли ташкилотларга сўров юборди.

Тошкент шаҳар кенгаши матбуот хизмати

Поп туманидаги 6-сон жазони ижро этиш колониясида «Омбудсман мактаби» тадбири ўтказилди. Унда «Адолат» СДП депутатлик гуруҳи аъзоси, вилоят Кенгаши депутати Ғулумжон Ҳамдамов ҳам иштирок этди.

Тадбирда маҳкумларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатлари, яратилган шароитлар ўрганилиб, уларга ҳуқуқий тушунтиришлар берилди. Сайёр қабул давомида мурожаатлар тинланди. Инсон қадрлари ва қонуний ҳуқуқларини таъминлаш муҳимлиги таъкидланди.

Наманган вилоят кенгаши матбуот хизмати

“ADOLAT” sharhi

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛЛАРИ ЖАҲОНГА ТУТАШМОҚДА

2030 йилга қадар Ўзбекистонда транспорт хизматлари ҳажмини икки баробар ошириш, соҳага 9,1 миллиард доллар инвестиция жалб қилиш ва хизматлар экспор-тини 5,7 миллиард долларга етказиш режалаштирилган. Бу рақамлар ортида фақат янги йўллар, аэропортлар ёки темир йўл тармоқлари эмас, мамлакатнинг иқтисодий географиясини ўзгартиришга қаратилган катта мақсад турибди. Ўзбекистонни Тинч океанидан Европагача бўлган энг қисқа қуруқлик йўлагининг асосий бўғинлари-дан бирига айлантириш, халқаро бозорларга чиқиш им-кониятларини кенгайтириш бугун транспорт сиёсати-нинг стратегик мазмунини белгиламоқда.

Муҳаммаджон ВАЛИЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги
“Адолат” СДП фракцияси аъзоси

Замонавий иқтисодиётда масофа фақат километр билан ўлчанмайди. Махсулот манзилга қанча вақтда ва қандай харажат билан етиб бориши, ет-казиб бериш занжири қанчалик барқа-роқ ишлаши ҳам рақобатбардорлигини белгилайди. Йўлда тежалган вақт ишлаб чиқарувчи учун харажатнинг ка-майиши, экспортчи учун бозордаги им-кониятнинг кенгайиши демакдир. Шу боис транспорт инфратузилмаси бу-гун иқтисодиётга хизмат кўрсатувчи оддий тармоқ эмас, саноат, савдо, ин-вестиция ва ҳудудий ривожланишни бирлаштирадиган стратегик омилга ай-ланмоқда.

Ўзбекистон учун бу масала янада муҳим. Денгиз портларига бевосита чиқиш имконияти мавжуд эмаслиги ташқи бозорларга олиб чиқадиغان йў-ларни кўпайтириш ва уларни ўзаро боғлашни тақозо этади. Президентим-из Шавкат Мирзиёев 21 сентябрь куни транспорт ва логистика соҳаси-даги йирик лойиҳаларнинг бориши юзасидан тақдирот билан танишди. Унда аэропортлар, автомобиль ва те-мир йўллар, халқаро портлар, логис-тика марказлари ҳамда рақамлашти-риш масалалари бир бутун тизим дои-расида кўриб чиқилди.

Бу ёндашувнинг аҳамияти шундаки, катта иқтисодий самарага биргина за-монавий аэропорт ёки янги магистрал қуриш билан эришиб бўлмайди. Кор-хонадан чиққан махсулот ички йўл орқали темир йўл ёки терминалга, у ердан халқаро коридорга, сўнг ташқи порт ва бозорга узлуқсиз етиб бориши керак. Занжирнинг ҳар бир халқаси бир хил суръатда ривожлангандагина транспортта киритилаётган сармоя иқтисодиёт учун тўлиқ натижа беради.

Авиация соҳасидаги лойиҳалар ана шу тизимнинг муҳим қисми. Тошкент ва Бухорода умумий қиймати қарийб 3 миллиард доллар бўлган янги аэро-порт мажмуалари барпо этилмоқда. Янги Тошкент халқаро аэропорти даст-лабки босқичда йилига 20 миллион йўловчига хизмат кўрсатишга мўлжал-ланган. Бухорода янги халқаро аэро-портнинг аэродром инфратузилмаси қурилмоқда. Урганч ва Наманган аэро-портларини давлат ва хусусий шерик-лик асосида, Андижон аэропортини эса хусусий оператор иштирокида мо-дернизация қилиш ишлари ҳам олиб борилаётган.

Бугун аэропортнинг иқтисодий аҳа-мияти самолётларни қабул қилиш би-лан чекланмайди. Замонавий ҳаво дарвозаси янги бизнес алоқалари, ту-ризм, инвестиция ва хизматлар оқи-

мини жалб этади. Худуднинг ташқи дунё билан боғланиши осонлашган сари унинг иқтисодий жойибадорлиги ҳам ортади. Демак, аэропортга кири-тилаётган инвестиция айна пайтда ҳу-дуднинг келгуси иқтисодий фаоллигига киритилаётган сармоядир.

Автомобиль йўлларида ҳам катта ўзгаришлар бошланган. Қиймати 2,2 миллиард доллар бўлган Тошкент ва Самарқанд ўртасидаги пулли автомо-биль йўли қурилишига старт берилди. Урганч ва Хива шаҳрларини боғловчи илк пулли йўл ишга туширилди. Тош-кент ва Андижон, Тошкент ва Бўстон-лик йўналишларидаги пулли йўллар бўйича инвесторларни аниқлаш ва амалий ишларни бошлаш масалалари ҳам кўриб чиқилмоқда.

Бу лойиҳаларнинг иқтисодий қий-мати йўлнинг узунлигига эмас, у қисқартирадиган вақтда намоён бўлади. Замонавий магистрал транс-порт харажатини камайтиради, товар айланмасини тезлаштиради, ҳудуд-лар ўртасидаги иқтисодий алоқаларни кучайтиради. Шу тарика бир-биридан географик жиҳатдан узоқ бўлган ман-зиллар иқтисодий жиҳатдан ақинлаша бошлайди.

Саноат ва ташқи савдо кўлами ке-нгайган сари темир йўл тармоғи олди-даги вазифалар ҳам ортиб бормоқда. Асосий транзит уасткаларининг юқори юклама билан ишлаётгани, са-ноат юклари кўпайиши ва юқори тез-ликдаги поездлар қатновининг кенга-йиши мавжуд инфратузилманинг қув-ватини оширишни талаб этмоқда.

Шу боис Мактаарал ва Сирдарё, Ангрен ва Поп, Тошғузор, Бойсун ва Қумқўрғон, Тошкент ва Самарқанд ҳамда Тўқимачи ва Ангрен йўналиш-ларини модернизация қилиш чора-ларни кўриб чиқилди. Бу ишларга 200 миллион доллар йўналтириш ҳисобига мазкур уасткаларнинг ўтказувчанли-гини 25-30 фоизга ошириш мумкинлиги қайд этилди.

25-30 фоизлик ўсиш шунчаки тех-ник кўрсаткич эмас. Ўтказувчанлик ошиши юкларнинг кутиш муддатини қисқартиради, вагонлар айланмасини тезлаштиради ва корхоналар учун ет-казиб бериш занжирини барқарор-лаштиради. Натижада темир йўлдаги модернизация ишлаб чиқарувчининг харажати ва экспортчининг ташқи бо-зордаги рақобат имкониятига бевосита таъсир кўрсатади.

Бу жараён Хитой – Қирғизистон – Ўзбекистон темир йўли қурилиши, Тошкент ва Самарқанд йўналишида алоҳида юқори тезликдаги темир

Бу талабнинг замирида оддий, аммо принципал иқтисодий мантиқ бор. Занжирнинг бир бўғини ортда қолса, қолганларининг самараси ҳам пасаяди. Транспорт тизимининг кучи эса унинг алоҳида объектларида эмас, уларнинг бир-бири билан қанчалик самарали боғланганида намоён бўлади.

йўл барпо этиш, ҳудудларда темир йўл тармоқларини кенгайтириш ва электрлаштириш лойиҳалари билан янада кенг қамров касб этмоқда. Юк вагонлари паркинчи янгилаш ва бу жараёнда хусусий сектор иштиро-кини ошириш масалалари ҳам муҳо-кама қилинган.

Бироқ Ўзбекистон учун транспорт йўли мамлакат чегарасида тугамас-лиги керак. Ички инфратузилманинг ҳақиқий иқтисодий самараси у ташқи савдо йўлақлари ва портларга улан-гандигина тўлиқ намоён бўлади.

Шу мақсадда Каспий денгизидagi Оқтау, Туркманбоши ва Боку, Қора денгиздаги Потти ва Анақлия порт-ларида Ўзбекистон иштирокида ло-гистика инфратузилмасини шакл-лантириш бўйича ишлар олиб бо-рилмоқда. Потти портда логистика марказини ташкил этиш бўйича би-тиминг имзоланган ва лойиҳанинг техник иқтисодий асослари ишлаб чиқил-моқда. Анақлия портини ривожланти-ришда, шунингдек, Туркиянинг Сам-сун ва Истанбул портларига чиқишга хизмат қилувчи Нахичеван темир йўли қурилишида иштирок этиш им-кониятлари ҳам ўрганилмоқда.

Бу ерда энг муҳим масала ташқи бозорга чиқиш учун танлов имкония-тининг кенгайишидир. Экспортчи бир йўналишга қанчалик кам боғлиқ бўлса, ташқи савдодаги ўзгаришларга шунча-лик тез мослаша олади. Шу жиҳатдан тўқимачилик, кимё, қишлоқ ҳўжалиги ва кон металлургия махсулотларини ташқи бозорларга етказиш йўналиш-ларининг диверсификация қилиниши иқтисодий барқарорлиқни мустаҳкам-лайди.

Халқаро коридорларнинг имкони-ятини мамлакат ичкарисига етказиш учун эса замонавий логистика тармоғи зарур. Шу боис Хонобод ва Ангрен шаҳарлари, Янгийўл, Охангатор, Олот ва Термиз туманларини транспорт ло-гистикага ихтисослаштириш ишлари олиб борилаётган. Тошкент шаҳри, Тошкент, Андижон, Сурхондарё ва Бу-хоро вилоятларида жами 17 та логис-тика маркази ва терминал лойиҳасини амалга ошириш кўзда тутилган.

Замонавий логистика маркази од-дий омбор эмас. У ишлаб чиқарувчи, ташувчи ва бозор ўртасидаги масо-фани қисқартиради. Айниқса, ўз ло-гистика инфратузилмасини мустақил шакллантириш имконияти чекланган кичик ва ўрта бизнес учун бундай мар-казлар вақт ва харажати тежаш, маҳ-сулотни бозорга тезроқ олиб чиқиш им-конини беради. Шунда халқаро транс-

порт йўлақларидан олинаётган самара ҳудудлардаги тадбиркорликкача етиб боради.

Бу катта тизимнинг яна бир муҳим бўғини рақамлаштиришдир. Юк та-шиш соҳасида кузатилаётган иқти-содиёт улуши ҳали ҳақ 42 фоиздан юқори. Маҳаллий юк транспортлари-нинг ягона реестри, электрон буюртма-ларни шакллантириш ва барча транс-порт хизматларини бирлаштирадиган электрон тизим мавжуд эмас. Шу боис ягона рақамли транспорт тизимини яратиш, ташувчилар реестрини шакл-лантириш, электрон йўл варақаси ва буюртмаларни қабул қилувчи агрега-тор хизматини жорий этиш таклиф қи-линди.

Халқаро ташувларда электрон рух-сатномалар алмашувини кенгайти-риш ва юк ҳаракатини реал вақт режи-мида кузатиш имкониятларини йўлга қўйиш ҳам назарда тутилган. Бу ерда рақамлаштиришнинг вазифаси қозғо-хужжатни электрон шаклга ўтказиш би-лангина чекланмайди. У ташувчи ва буюртмачини тез боғлаш, вақт йўқотиш-ларини камайтириш, норасмий хизмат-ларни қонуний майдонга олиб кириш ва бутун тизимда шаффофликни оши-риш имконини беради.

Шундай қилиб, транспорт соҳаси-даги бугунги ўзгаришларни алоҳида қу-рилишлар йиғиндиси сифатида ба-ҳолаш камлик қилади. Аэропорт ташқи дунё билан алоқани кенгайтиради, ав-томобиль йўли ҳудудларни яқинлашти-ради, темир йўл саноат ва экспортга қўшмича қувват беради, ташқи порт-ларга чиқиш йўллари бозорлар геогра-фиясини кенгайтиради, логистика мар-казлари эса бу имкониятларни мамла-кат ичкарисидаги ишлаб чиқарувчилар билан боғлайди. Рақамлаштириш ана шу занжирнинг тез, тартибли ва шаф-фоқ ишлашига хизмат қилади.

Шу боис Президентимиз томони-дан лойиҳаларнинг муддатлари, мо-лиялаштириш манбалари ва кутила-ётган натижаларини аниқ белгилаб, уларни ўзаро уйғун ҳолда амалга ошириш муҳимлиги таъкидланди. Бу талабнинг замирида оддий, аммо принципал иқтисодий мантқиқ бор. Занжирнинг бир бўғини ортда қолса, қолганларининг самараси ҳам пасая-ди. Транспорт тизимининг кучи эса унинг алоҳида объектларида эмас, уларнинг бир-бири билан қанча-лик самарали боғланганида намоён бўлади. Бугун қурилаётган бу йўл-лар келажакда Янги Ўзбекистоннинг жаҳон иқтисодиётидаги муносиб ўр-нини белгилайди.

Муносабат

ПИРОВАРД МАҚСАД –

ҲАР БИР ФУҚАРО УЧУН МУНОСИБ ҲАЁТ КЕЧИРИШ КАФОЛАТИНИ ЯРАТИШ

Сўнгги йилларда амалга оширилаётган туб ис-лохотлар мамлакат тараққиётининг барча йўна-лишларига ижобий таъсир кўрсатиб, халқимиз-нинг турмуш сифати ва фаровонлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Музаффар РАУПОВ,
Қашқадарё вилоят судининг
Фуқаролик ишлари бўйича судьяси

Айниқса, инсон манфаат-лари устуворлиги, фуқаролар-нинг кафолатланган ҳуқуқла-рини таъминлаш, ижтимоий ҳимояни кучайтириш бўйича амалга оширилаётган ишлар жамиятнинг ҳар бир қатлами ҳаётида сезиларли ўзгариш-ларга сабаб бўлмоқда.

Давлат ва жамиятни туб-дан модернизация қилишда, энг аввало, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш, суд мустақиллигини таъмин-лаш, одил судловга эришиш, қонунийликни мустаҳкамлаш, коррупцияга қарши самарали курашиш муҳим аҳамият касб этади. Ўтган давр мобайнида Ўзбекистонда барча соҳалар қатори суд-ҳуқуқ йўналишида ҳам кенг қўламли ишлар амалга оширилди.

Маълумки, мустақил ва ҳолис судни талаб қилиш ҳар бир инсоннинг ҳуқуқи ҳисобланади. Бу ҳуқуқ Инсон ҳуқуқлари Умумжаҳон декла-рациясининг 10-моддаси ва Ўзбекистон Республикаси қўшилган бошқа халқаро ҳуқуқ ҳужжатларида белгилаб қўйилган. Фақат мустақил суд-гина ҳар бир фуқароннинг ишини судда ҳолис ва ошқора қўриш орқали топталган ҳақ- ҳуқуқларни ҳимоя қилиши мумкинлигига ишонч уй-ғота олади. Бу жиҳатдан Ҳаракатлар стратегияси асосида амалга оши-рилган ислохотлар суд-ҳуқуқ соҳасини демократлаштириш ва эркин-лаштириш, суд ҳокимиятининг чинакам мустақиллигини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга за-мин яратди.

Сўнгги йилларда суд-ҳуқуқ соҳасини ислоҳ этиш борасида дадил қа-дамлар қўйилди. Бу йўналишдаги устувор масалалар юзасидан қонун, фармон ва қарорлар қабул қилинди. Қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш борасида стратегик аҳамиятга эга муҳим қадам ташланди.

Суд-ҳуқуқ ислохотларининг узвий давоми сифатида Президенти-мизнинг 2026 йил 14 август кунги “Одил судлов – 2030”: Янги Ўзбекис-тонда инсон ҳуқуқларини ишончли ҳимоя қилувчи халқчил ва адо-латли суд тизимини барпо этиш стратегияси тўғрисида”ги фармони қабул қилинди.

Фармон билан суд қарорларини қайта кўриб чиқишнинг ҳолислиги ва самарадорлигини янада ошириш мақсадида 2027 йил 1 июлдан бошлаб умумюрисдикция ва маъмурий суд йўналишларида ишларни қайта кўриб чиқиш ваколатига эга бўлган, юрисдикция ҳудуди бир нечта маъмурий-ҳудудий бирликларни қамраб оладиган ҳудудларга судлар ташкил этиш, шунингдек, фуқароларнинг одил судловга эришиш даражасини янада ошириш, айниқса, чекка ҳудудларда истиқомат қилаётган аҳолига суд ҳи-моясидан фойдаланиш имкониятини кенгайтириш мақсадида 2027 – 2030 йилларда барча ҳудудларда фуқаролик ишлари бўйича туман, шаҳар суд-ларини ташкил этиш назарда тутилган.

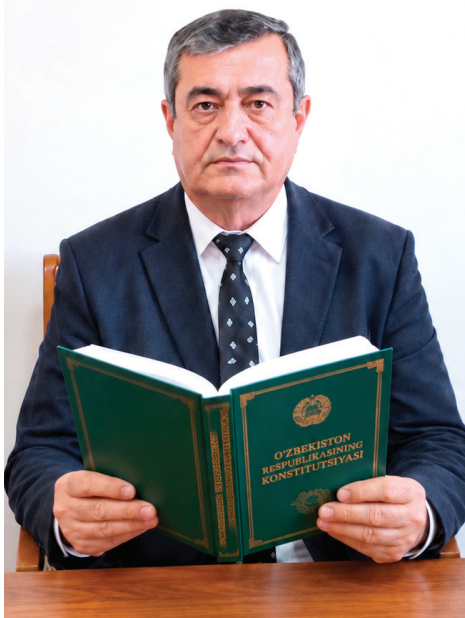
Бундан ташқари, ушбу фармон билан 8 та йўналишда амалга ошири-лиши белгиланган асосий вазифалар кўрсатиб ўтилиб, «Одил судлов – 2030»: Янги Ўзбекистонда инсон ҳуқуқларини ишончли ҳимоя қилувчи халқчил ва адолатли суд тизимини барпо этиш Стратегияси тасдиқланди.

Стратегия Янги Ўзбекистонда суд ҳокимиятини ривожлантиришнинг стратегик мақсадлари ва устувор йўналишлари ҳамда ислохотлар нати-жасида эришиладиган мақсадларни белгилаб берди.

Янги Ўзбекистон суд ҳокимиятининг янгиланган қиёфасини шакллан-тиришга қаратилган ислохотлар қуйидаги 6 та устувор асосида амалга оши-рилиши, жумладан:

- “ХАЛҚЧИЛ СУД” — судлар фаолиятининг шаффофлиги, суд жара-ёнлари ва суд фаолиятига оид ахборотдан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш орқали суд тизимининг очикилигини таъминлаш ва жамия-тда судга бўлган мутлақ ишончнинг қарор топтириш, судларни бюрокра-тиядан бутунлай ҳоли тизимга айлантириш.
- “АДОЛАТ ҚўРҒОНИ” — инсон ҳуқуқлари устуворлигини сўзсиз таъ-минлайдиган, ҳар қандай таъсир ва аралашувлардан ҳоли, мустақил одил судлов тизимини мустаҳкамлаш.
- “КАФОЛАТЛАНГАН АДОЛАТ” — қонуний, адолатли ва асослан-тирилган суд қарорларини қабул қилиш, уларнинг сифати ва барқарорли-гини таъминлаш орқали фуқароларнинг бузилган ҳуқуқларини судда тиклаш кафолатларини кучайтириш.
- “АДОЛАТ ПОСВОНЛАРИ” — халқ хизматида бўлган, юксак маънавий ва профессионал фасилатларга эга, адолат мезонларига қатъий риоя қи-лувчи судьялар корпусини шакллантириш.
- “РАҚАМЛИ ОДИЛ СУДЛОВ” — суд иш юритувини тўлиқ рақамлашти-риш ва замонавий технологияларни жорий этиш орқали фуқаролар учун ортқича оврагарчиликларсиз, қулай ва тезкор суд муҳокамаси имкония-тини яратиш.
- “ХАЛҚАРО ЭЪТИРОФ” — инсон ҳуқуқлари соҳасидаги илғор халқаро стандартларни миллий суд амалиётига имплементация қилиш ва мамла-катнинг халқаро майдондаги нуфузини юксалтириш каби устувор вази-фалар белгилаб берилди.

Суд ислохотларининг пировард мақсади фуқароларнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва бошқа қонунлари, халқаро шартнома-ларида, шунингдек, инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро ҳужжатларда кафолатланган ҳуқуқлари ҳамда эркинликларини, давлат ва жамоат ман-фаатларини, юридик шахслар ҳамда яқка тартибдаги тадбиркорларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қи-лиш, ҳар бир фуқаро учун муносиб ҳаёт кечириш ҳуқуқининг кафолатини яратиш беришдир.

Жиноий қинғирликларни фош этиш, айбдорни аниқлаш, ноҳақ айбланаётган инсонни оқлаш ва жабрланувчи манфаатини таъминлашда энг муҳим нарсанимиз? Албатта, ҳиссиётлар ва тахминлар эмас, балки ҳақиқат ва ҳақиқат ҳолислик ҳамда рад этиб бўлмас фактлар. Мана шу ўринда суд экспертизасининг нақадар беқиёс аҳамиятга эга эканини англаймиз. Бошқача айтганда, бу – адолатнинг мустаҳкам қафолатидир. Зотан, экспертнинг биргина ҳолисона ҳулосаси инсон тақдирини ҳал қилиши мумкин: жиноятчи муқаррар жазога тортилади, бегуноҳнинг эса шаъни ва ҳаёти сақлаб қолинади. Бугун мамлакатимизда ушбу соҳанинг етакчи ва нуфузли амалиёт маскани Республика суд экспертиза маркази Хадича Сулаймонова номи билан аталиши бежиз эмас.

ХУКУМНИ АДОЛАТ БИЛАН УЙЎНЛАШТИРГАН УСТОЗ

Лутфия ҚОДИРОВА,
Ўзбекистон Республикаси Президенти
ҳузуридаги Давлат сиёсати ва бошқаруви
академияси
“Янги Ўзбекистон” мактаби доценти

ЭСКИЧА ҚАРАШЛАРНИ СИНДИРГАН ҚИЗ

Кўпчилик миллий тажрибамизда шундай мураккаб, масъулиятли тизимнинг ташкил этилиши ва унинг илк пойдевори кўйилиши айнан аёл кишининг ташаббуси ҳамда мардона иродаси билан боғлиқлигига ишонавермайди. Аммо бу фахрланишга аризулик тарихий ҳақиқат. Атоқли ҳуқуқшунос, олимпиада ва давлат арбобининг ҳаёт йўли Ўзбекистон ҳуқуқшунослиги тарихида алоҳида ўринга эга. Сабаби, у илмни давлат хизмати билан, қонунни инсон тақдир билан, ҳуқуқни эса адолат тушунчаси билан уйғунлаштира олган, ўз фаолияти орқали мамлакатда ҳуқуқий тафаккур ва адолат тамойилларининг қарор топишига муносиб ҳисса қўшган инсон эди.

1913 йилда Андижон шаҳрида хизматчи оиласида қиз фарзанд таваллуд топди. Унинг ёшлиги мамлакат ижтимоий ва сиёсий ҳаёти кескин ўзгараётган мураккаб даврга тўғри келди. Рус мактабини тамомлагач, у 1931–1935 йилларда Жаҳон Обидова номидаги Совет курилиши ва ҳуқуқ институтининг ҳуқуқ факультетида таҳсил олди. Уша даврда ҳуқуқшунослик соҳасини танлаган ўзбек хотин-қизлари низоҳатда кам эди. Чунки бу уларга мўлжалланмаган касб сифатида тасаввур қилинар, бўлганда ҳам атрофдагилар, яқинлар бунга қарши бўлишарди.

Шу жиҳатдан, Хадича Сулаймонованинг бу танлови нафақат шахсий ҳаёт йўли, балки ўзбек аёлларининг янги касбий майдонларга кириб бориши тарихининг ҳам муҳим бир қисми бўлди.

Олий маълумот олгач, судья сифатида фаолият бошлади. Кўп ўтмай, республика Олий суди аъзолигига сайланди. Кейинчалик илмий фаолият доирасида Москва юридик институти

аспирантурасида таҳсил олди. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Тошкентга қайтиб, юридик таълим ва илмий-тадқиқот ишларини давом эттирди.

ИЛМ-ФАНДА ЮКСАК МАРРАЛАР САРИ

1945 йилда у жиноят қонунчилиги тарихига бағишланган номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди. Кейинги илмий изланишлари уни Ўзбекистон ҳуқуқшунослиги тарихида янада юқори мавқега олиб чиқди. 1950 йилда “Ўзбекистонда жиноят ҳуқуқининг вужудга келиши ва ривожланиши” мавзусида докторлик диссертациясини ҳимоя қилиб, юридик фанлари доктори илмий даражасига эришди. Шу тариқа, Хадича Сулаймонова ўзбек хотин-қизлари орасида ҳуқуқшунослик соҳасида юксак илмий марраларни забт этган биринчи олимпиага айланди. 1952 йилда профессорлик унвонини олди, 1956 йилда эса Ўзбекистон Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси (академиги) этиб сайланди. Хадича Сулаймонованинг фаолияти фақат илм билан чекланиб қолмади.

У Тошкент юридик институти жиноят ҳуқуқи кафедраси мудир, институт ректори, кейинчалик юридик факультет декани сифатида янги авлод ҳуқуқшуносларини тайёрлашга катта ҳисса қўшди.

Қаҳрамонимиз 1956 йилдан мамлакатнинг Адлия вазирлиги, кейин Министрлар Совети ҳузуридаги Юридик комиссия раиси, 1964 йилдан эса Ўзбекистон ССР Олий суди раиси лавозимида фаолият юритди. Унинг давлат бошқаруви ва суд-ҳуқуқ тизимидаги фаолияти Ўзбекистонда ҳуқуқшунослик мактабининг шаклланиши, миллий қонунчилик кадрларининг етилиши ва юридик институтларнинг мустаҳкамланишида беқиёс аҳамият касб этди.

НОҲАҚ АЙБЛАНГАН ТАҚДИРЛАРНИНГ АДОЛАТ ТАНТАНАСИ

Хадича Сулаймонова фаолиятининг эътиборли саҳифаларидан бири қатагон йилларида ноҳақ айбланган инсонлар тақдирини қайта кўриб чиқиш ва тарихий адолатни тиклашга қаратилган жасоратли ҳаракатларидир. Ўтган асрнинг 50-йилларининг иккинчи ярмида СССРда шахсга сиғиниш оқибатларини қайта кўриб чиқиш, 30-йиллар ва кейинги даврлардаги сиёсий қатагонлар қурбонларининг ишларини ўрганиш бошланди. Бу жараён чуқур юридик билимдан ташқари катта фуқаролик масъулиятини ҳам талаб этарди. Чунки гап шунчаки қозғалди ҳуқуқларни ўзгартириш ҳақида эмас, балки бир вақтлар “халқ душмани” деб эълон қилинган, номи ва шаъни топталган инсонларнинг тақдирини қайта баҳолаш ҳақида борарди.

Қаҳрамонимиз 30-йиллар қатагонлари билан боғлиқ тарихий ҳақиқатни тиклашни ўзининг маънавий бурчи, деб билди. У Акмал Икромов, Файзулла Ҳўжаев, Турор Рисқулов каби қатагон қилинган давлат ва жамоат арбобларига қўйилган айбловларни қайта кўриб чиқиш ҳамда уларнинг номини оқлаш жараёнларида иштирок этди. Бу саъй-ҳаракатлар унинг адолатни назарий тушунча эмас, балки инсон шаънини тиклашнинг амалий мезони сифатида қабул қилганини кўрсатади.

МИЛЛИЙ ТИЗИМ ПОЙДЕВОРИ ВА ХАЛҚАРО ЭЪТИРОФ

Раҳбарлик лавозимларида ишлаган йилларида у республика қонунчилигини такомиллаштириш ишларида қатнашди. Ўзбекистонда суд тузилиши, жиноят, жиноят-процессуал ва фуқаролик қонунчилигини шакллантиришга оид салмоқли ишлар бевосита унинг номи билан боғлиқ. Атоқли олимпиада юридик кадрлар тайёрлаш, ўзбек тилида ҳуқуқий адабиётлари яратиш ва қонунчиликни республика шароитига мос равишда ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратди. Унинг ташаббуси суд экс-

пертизаси соҳаси ривожига ҳам катта туртки берди. Тошкентдаги криминалистика лабораторияси негизида суд экспертиза илмий-тадқиқот муассасасининг ташкил этилиши кейинчалик Ўзбекистонда замонавий суд экспертизаси тизимининг ривожланишига мустаҳкам пойдевор бўлди.

Юқорида таъкидланганидек, бугунги кунда Республика суд экспертиза марказининг Хадича Сулаймонова номи билан аталиши унинг айнан ушбу соҳага қўшган бебаҳо хизматларининг юксак эътирофидир. Х.Сулаймонованинг илмий мероси ҳам низоҳатда қимматли. У Ўзбекистонда жиноят ҳуқуқи ва суд тизими тарихини илмий ўрганишга асос солган ҳуқуқшунослардан бири бўлди. Раҳбарлигида кўплаб ёш тадқиқотчилар етилиб чиқди, соҳада яхлит илмий мактаб шаклланди. Ўзбекистон давлат ва ҳуқуқ тарихи, жиноят ҳуқуқи, суд тузилиши масалаларига бағишланган тадқиқотлари кейинги авлод ҳуқуқшунослари учун муҳим илмий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Хадича Сулаймонова халқаро майдонда ҳам Ўзбекистон аёлларининг илмий ва ижтимоий салоҳиятини ёрқин намойиш этди. У турли халқаро ҳуқуқий ва маданий ташкилотлар фаолияти, Осмё ва Африка хотин-қизлари анжуманларида қатнашди. Бу унинг ўз даврида йирик жамоат арбоби сифатидаги қиёфасини ҳам тўлақонли намоён этди. Ана шундай юксак салоҳият ва серқирра фаолият соҳибасининг энг асосий ютуғи эса у қолдирган мактаб ва адолат тамойилларининг бугунгача яшаб келаётганидир. Хадича Сулаймонова 1965 йил 26 ноябрда, 52 ёшида Тошкентда вафот этди. Лекин у қолдирган бой маънавий ва илмий мерос бир неча авлод ҳуқуқшунослари учун таянч манбаларга айланди.

Унинг ҳаёт йўли шунини кўрсатадики, ҳукм ҳақиқатини жаҳоллаш воситаси эмас, балки инсон қадрини ҳимоя қилиш, ноҳақлиқни бартараф этиш ва ҳақиқатни қарор топтириш мезони ҳамдир. Зотан, қонуннинг ҳақиқий кучи унинг аёвсизлигида эмас, балки адолатга хизмат қилишида намоён бўлади. Устозимиз сингари ҳаётини илмга бағишлаган, инсон тақдирига бефарқ бўлмаган фидойилар бор экан, бу қадрият ҳеч қачон ўз қимматини йўқотмайди.

Кутубхоналар

ШАРОИТИ ЎРГАНИЛДИ

Бектемир ҚУРБОНОВ,
Чироқчи тумани кенгаши раиси

Бугун китобхонлик маданиятини юксалтириш, ёшларнинг маънавий дунёқарашини бойитиш, уларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этиш ҳамда таълим муассасалари кутубхоналаридан самарали фойдаланиш учун зарур шароитларни яратиш муҳим вазифалардан бири ҳисобланади.

Шу мақсадда халқ депутатлари Чироқчи туман Кенгаши депутати Турғунбек Шаропов ҳамда “Адолат” СДП туман кенгаши фаоллари томонидан “Қуруқсой” МФЙ ҳудудида жойлашган таълим муассасаларининг кутубхоналаридаги мавжуд шарт-шароитлар ўрганилди.

Ўрганишлар давомида дастлаб 82-умумий ўрта таълим мактабининг кутубхонаси кўздан кечирилди. Унда ўқувчиларнинг китоб мутولاаси билан шугулланиши учун яратилган имкониятлар, мавжуд адабиётлар фонди, китобларни сақлаш ва улардан фойдаланиш ҳолати, шунингдек, кутубхона фаолиятини самарали ташкил этиш учун зарур шарт-шароитлар таҳлил қилинди.

Мулоқотлар жараёнида ўқувчиларнинг бадиий, илмий-оммабоп ва ўқув адабиётларига бўлган эҳтиёжи юқори эканлиги маълум бўлди. Айниқса, замонавий адабиётлар, болалар ва ўсмирлар учун мўлжалланган бадиий асарлар, фанларга оид қўшимча адабиётлар ҳамда китобхонлиқни рағбатлантирувчи манбаларга талаб мавжудлиги қайд этилди.

Шу билан бирга, кутубхонадаги китоб фонди ўқувчиларнинг мавжуд эҳтиёжини тўлиқ қоплаш учун етарли эмаслиги аниқланди. Бу эса ёшларнинг мутولاага бўлган қизиқишини янада кучайтириш, уларнинг билим ва дунёқарашини кенгайтириш бора-сида қўшимча чора-тадбирларни

Кўлда мангу сўнмас олов тўтган зот

Устозлар шаънига қасида жоиз,
Бу олис мозийдан қолган ақида.
Менга зўр қувончдир, шу айём боис
Сўйламоқ сиз каби Устоз ҳақида.

Дунёда кимки бор, шогирддир зотан,
Зотан ҳар кимда бор бемисл устод.
Доҳийлар ақлин ҳам машғала этган
Қай устоз қолдирган лаҳча чўғ албат.

Биз ялдо кечаси нотаниш маскан
Қошида иложсиз қотган ҳолда жим,
Кўлда мангу сўнмас олови билан
Сарбонлик этади бизга муаллим.

...Олисларда қолди мактаб партаси,
Унутилди беғам ўспиринлик ҳам.
Лекин узун тунлар баъзида, рости,
Сиз билан хаёлан суҳбат қураман.

Гоҳ ожиз, журъатсиз бўлиб қоламан,
Гоҳо йўқолади ўзимга ишонч.
Муаллақ ҳолатда ўйга толаман
Гоҳо сиқувларга беролмай бардош.

Шунда сиз қошимда пайдо бўласиз,
Ўйчан кўзларингиз боқар гинали.
Гўё лабларингиз қимирлар сассиз:
“Мен сендан қутганим шумиди ҳали?..”

Дунёда ёмонлар учраб туради
Ва лекин яхшилар улардан бисёр.
Рухингни туширмай, келажак сари
Дадил қадам ташла. Тушқунлик бекор...

Юрагимга қувват югурар яна,
Ишонч зиёси-ла чаровон қалбим.
Рухимда шод ҳислар этар тантана,
Сизни эслаганда, азиз муаллим.

Сиз соғу саломат, вақти чоғ бўлинг
Биздек шогирдларнинг бахтига ҳамдам.
Панду насиҳатни аямай турунг
Биз муаллақ ҳолда қолган пайтлар ҳам.

МУҲАНДИС

амалга ошириш зарурлигини кўрсатди.

Депутат томонидан таълим муассасаси масъулларига ўқувчиларнинг китобхонлик маданиятини юксалтириш, уларни мунтазам мутولاага жалб этиш, кутубхонадан самарали фойдаланишни йўлга қўйиш ва бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш юзасидан тегишли тавсия ва кўрсатмалар берилди.

Таъкидланганидек, кутубхона фақат китоб сақланадиган жой эмас, балки ёшларнинг билим олиши, мустақил фикрлаши, маънавий ва интеллектуал салоҳиятини юксалтириши учун муҳим маскандир. Шу боис таълим муассасаларида замонавий ва мазмунан бой китоб фондиди шакллантириш, ўқувчиларнинг қизиқишларидан келиб чиқиб, адабиётлар билан таъминлаш долзарб аҳамият касб этади.

Ўрганиш давомида ҳудуддаги таълим муассасаларида аниқланган камчилик ва муаммолар юзасидан халқ депутатлари Чироқчи туман

Кенгаши депутати Турғунбек Шаропов томонидан туман мактабгача ва мактаб таълими бўлими бошлиғига депутатлик сўрови юборилди.

Унда таълим муассасалари кутубхоналарининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, китоб фондиди бойитиш, ўқувчиларнинг бадиий ва илмий-оммабоп адабиётларга бўлган эҳтиёжини таъминлаш ҳамда китобхонлик муҳитини янада яхшилаш бўйича зарур чораларни кўриш сўралди.

– Биз, “Адолат” СДП вакиллари таълим соҳасидаги мавжуд муаммоларни жойига чиққан ҳолда ўрганишни давом эттириб, аҳоли ва ёшларнинг тақлиф ва тавсияларини тинглаш, аниқланган камчиликларни масъул ташкилотлар билан ҳамкорликда бартараф этиш ишларини изчил давом эттиравемиз, – дейди туман кенгаши “Аёллар қаноти” фаоли Гулнора Ашурова.

Зеро, китоб ўқиган, билимга интилган ва мустақил фикрлайдиган ёшлар – мамлакатнинг мустаҳкам таянчи.

МУАЛЛИМЛАРГА
ТАЪЗИМ

Кўпчилики яхши билади, ҳаттоки табиий ресурсларга ҳам эга бўлмаган Сингапур Республикаси қирқ йил ичида энг қашшоқ ва коррупциялашган мамлакатдан жаҳоннинг энг ривожланган давлатларидан бирига айланди!

Кўпчиликини қизиқтирган “Бунга қандай қилиб эришилди?” деган саволга 1959-1990 йиллари Сингапур бош вазири бўлган машҳур ислохотчи Ли Куан Ю шундай жавоб беради:

– Мен ватаним олдидаги бурчимни бажардим, ХОЛОС. ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИ ТАЪЛИМГА ЙЎНАЛТИРДИМ, МУАЛЛИМНИ ЭНГ ҚУЙИ ТАБАҚАДАН ЭНГ ЮҚОРИ МАРТАБАГА КЎТАРДИМ. СИНГАПУРДАГИ МЎЪЖИЗАЛАРНИ АМАЛГА ОШИРГАН ИНСОНЛАР – МУАЛЛИМЛАРДИР. УЛАР ИЛМ, АХЛОҚ, МЕҲНАТНИ СЕВАДИГАН КАМТАРИН АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАДИЛАР. БУНИНГ УЧУН УЛАРДАН МИННАТДОР-МАН!

Ўқитувчилар,
Ўқитувчилар...

Улар вақтларининг 79 фоизини тик оёқда ўтказадилар; кунига ўртача 3,5 – 4 соат баланд овозда ёки жуда баланд овозда гапиришларига тўғри келади;

номинал равишда ўқитувчининг иш кунни 6 – 7 соат давом этади, лекин унинг ҳақиқий давомийлиги 10 – 12 соат;

ўқитувчилар таркибининг ўртача 85 фоизини хотин-қизлар ташкил этади, демак, уларнинг зиммасига таълим юкidan ташқари уй юмушлари, бола тарбияси юки ҳам тушади;

ўқитувчиларнинг 50 фоизи кунига саккиз соат ўрнига олти соатдан кам ухлайди;

ўқитувчиларнинг атиги 14 фоизи эрталабки машқларни бажаришга имкон топади;

ҳар бешинчи ўқитувчи кунига атиги икки марта овқатланишга вақт топади, ҳар иккинчиси – уч марта...

Барибир, ўқитувчилар – ажойиб касб. Шу боисдан, хотимада америкалик машҳур ёзувчи Уильям Артур Уорднинг (1921 – 1994) бир ҳикматли гапини эслаб ўтайлик:

“Ўртаминёна домла сўзлаб беради.

Яхши муаллим тушунтириб қўяди.

Ажойиб мураббий намойиш қилиди.

Буюк устоз илҳомлантиради”.

Бахтиёр ИСОҚОВ

Ҳақ йўлида ким сенга бир ҳарф ўқутмиш ранж ила,
Айламак бўлмас адо онинг ҳақин юз ганж ила.

Алишер НАВОЙЙ

Халқ учун нондан сўнг энг муҳими мактабдир.

Ж.ДАНТОН

Мактаб вояга етаётган авлод тафаккурини шакллантириш устахонасидир, агар келажакни қўлдан чиқаришни истамасанг, мактабни қўлда мустаҳкам тутмоқчи бўлм.

А.БАРБЮС

Ўз шогирдларида меҳнатдан завқланиш хислатларини уйғота билган муаллим шарафларга лойиқ.

Э.ХАББАРД

Тарбияда бутун иш тарбиячининг ким эканлигига боғлиқ.

Д.И.ПИСАРЕВ

Бошқаларни ўқитиб, ўзимиз ҳам ўрганамиз.

СЕНЕКА

Ноқобил ўқитувчи ҳақиқатни шунчаки айтади-қўяди, яхшиси эса уни топишга ўргатади.

В.О.ДИСТЕРВЕТ

Истак уйғотмайдиган тарбия қалбни хароб этувчи тарбиядир. Тарбиячи истакни ҳам ўргатмоғи зарур.

А.ФРАНС

Тарбия таълимдан устун туради. Инсонни тарбия вояга еткази.

А.СЕНТ-ЭКЗЮПЕРИ

Маърифатнинг мақсади характерни тарбиялашдан иборатдир.

Г.СПЕНСЕР

ТЕЛЕФОН БОИС
ЁЛҒИЗЛИК ГИРДОБИГА
ҲАРҚ БЎЛАЁТГАН ИНСОННИЯТ

Бугуннинг гапи

Экранлар ёришган сайин инсон қалби нега қоронғилашмоқда?

XXI асрни техника асри, деймиз. Биз инсоният тарихида ҳеч қачон бугунгидек бир-биримизга яқин бўлмаганмиз. Ер юзининг исталган нуқтаси билан бир сонияда боғлана оламиз. Бир тугма босиш билан овоз ҳам, сурат ҳам, видео ҳам манзилига етиб боради. Масофалар қисқарди, вақт тежалди, ахборот чегара танимайдиган даражага етди.

Гулчеҳра АҲМЕДОВА,
журналист

Муаммо телефондами?

Йўқ, муносабатда.

Технология ёмон эмас.

У шифокорни беморга

боғлайди. Талабани намга

олиб киради. Меҳнатни

енгиллаштиради. Яқинларни

яқинлаштиради. Аммо

бир ҳақиқат бор: қурилма

инсонга хизмат қилганда

тараққиёт бошланади.

Инсон қурилмага хизмат

қила бошлаганда қарамлик

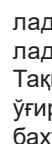
бошланади. Биз қарам бўлиб

қолаёلمизми? Муаммони

телефонни синдириш ёки

ижтимоий тармоқни ўчириш

ҳақ қилмайди.

Энг қиммат бойлик – вақт деймиз. Аммо вақтнинг ўзи эмас, уни ким билан ўтказганимиз хотирага айланади. Бир кун фарзанд катта бўлади. Буви бўлмайди. Ота қарийди. Она сочига оқ тушади. Шунда телефон галереясида минглаб суратлар қолиши мумкин. Аммо биз эслайдиган нарсасурат эмас. Эътибор берилган лаҳзалар бўлади. Бирга қилинган суҳбат. Бирга қулган кеча. Бирга ичилган чой. Бир уйда бўвим билан 8-10 та бола ва набиралар бир қўрпага ўранганча улар айтган топишмоқларнинг жавобини излаганимиз, эртақларидан ҳузур қилган онларимизни эсласам болаликка қайтгандай бўламан. Бугун-чи? Телефон эса баъзан хотира яратиш ўрнига, хотирани кузатиш воситасига айланиб қолмоқда.

Биз қуёш ботишини томоша қилиш ўрнига видеога оламиз. Концертни ҳис қилиш ўрнига экран орқали кўраимиз. Болаимизнинг биринчи қадамини ҳам тасвирга тушириш билан оворамиз.

Муаммо телефондами? Йўқ, муносабатда. Технология ёмон эмас. У шифокорни беморга боғлайди. Талабани илмга олиб киради. Меҳнатни енгиллаштиради. Яқинларни яқинлаштиради. Аммо бир ҳақиқат бор: Қурилма инсонга хизмат қилганда тараққиёт бошланади. Инсон қурилмага хизмат қила бошлаганда қарамлик бошланади. Биз қарам бўлиб қолмаямизми? Муаммони телефонни синдириш ёки ижтимоий тармоқни ўчириш ҳал қилмайди.

Бугунги кундаги, энг катта инқироз – меҳр танқислиги. Биз XXI асрни ахборот асри деб атаёмиз. Аммо эҳти-мол, бу асрнинг энг катта муаммоси ахборот эмас, балки эътибор танқислигидир. Инсон ҳеч қачон бугунгидек кўп маълумот олмаган. Аммо ҳеч қачон бугунгидек кам тинланмаган ҳам. Зеро, қалблар интернет тезлиги билан эмас, меҳр тезлиги билан яқинлашади. Инсонни кутқарадиган нарсаянги дастур эмас. Янги муносабат. Янги одат. Янги эътибор.

Бугун экранни эмас, инсонни танлайлик! Кечқурун телефонни бир неча дақиқага четга қўйишнинг ўзи катта иш. Она билан бемалол суҳбатлашиш. Отанин дуосини эшитиш. Фарзанднинг қўзига қараб кулгисини кузатиш. Буvingнинг ҳикоясини охиригача эшитиш.

Асосий савол эса ҳамон ўзгармайди: “БИЗ ТЕЛЕФОННИ БОШҚАРАЯПМИЗМИ ЁКИ ТЕЛЕФОН БИЗНИ БОШҚАРАЯПМИЗМИ?”

Одамлар! Телефон вақтимизни эмас, ҳаётимизни ўғирлапти.

Эҳтимом, инсониятнинг энг катта муаммоси ёлғизликнинг ўзи эмасдир. Энг катта фожеа – бир хонада ўтириб, бир-бирининг кўзларига қарамайдиган, бир уйда яшаб, бир-бирининг қалбига қиролмайдиган одамларга айланиб бораётганимиздир. Инсонни инсондан узоқлаштираётган масофа энди қақиримлар билан эмас, экранлар билан ўлчанмоқда. Балки қўлингиздаги телефонни бир четга суриб, шулар ҳақида ўйлаб кўрарсиз. Ахир биз бир-биримизга керакмиз.

ошхонада телефонга қараб рецепт кўряпти. Ота хабарларни ўқияпти. Ўғил ўйинда. Қиз ижтимоий тармоқда. Буви эса ҳамманинг юзига қараб жим. Бу – жимлик эмас, муносабатларнинг секин-аста сўниши.

Инсонни эътиборсизлик каби қаттиқ ранжитадиган нарсакам. Айтилмаган гапдан ҳам дил оғрийди. Эшитилмаган инсоннинг кўнгли эса икки қарра орийди.

Кўзлари мунғайган боладан нега ҳафалигини сўрадим.

– Мен билан ҳеч кимнинг иши йўқ....

Фарзандлар телефондан эмас, бе-фарқликдан ёлғизлашмоқда. Кўпчи-лик телефонни болаларнинг душмани деб ўйлайди. Аслида болани телефон эмас, эътиборсизлик ютиб юборади.

Бола мактабдан қайтади.

– Кунинг қандай ўтди?

– Яхши.

Шу билан суҳбат тугайди.

Чунки савол берилди, лекин жавоб эшитилмади.

Боланинг “яхши” деган битта сўзи ортда бутун бир олам яширин бўлиши мумкин. У ким биландир жанжаллашган. У кимнингдир ҳақоратини ичига ютган. У биринчи марта мағлубиятни ҳис қилган. Ёки шунчаки кимдир уни қучоқлашини истаган. Аммо каттанинги кўзи экранда бўлса, бола қалбини очиниши ўрганмайди. Аввал жим қолади. Кейин телефонга гапирди. Сўнгра бегонага. Охири эса ҳеч кимга.

Шу тарихи ота-онадан эмас, ҳисларидан узоқлашган авлод вужудга келади. Кимдир ҳатто қишлоқлардаги хусусий боғчаларда болалар шанба-якшанба кунлари қолиб кетяпти. Катталар ўз тинчлигини ўйлаб, болаларини меҳрдан мосуво қилаётганликларини ва бу-нинг оқибатини ўйламаяптилар.

Энг ачинарлиси нима? Ижтимоий тармоқ таққослаш майдонига айланиб қолди. Бугун инсон ҳар кунни юзлаб “идеал ҳаёт”ларни кўради. Кимдир саёхатда. Кимдир янги машина олган. Кимдир қиммат ресторанда. Кимдир бахтли жуфтлик суратини жойлаган. Экран инсон ҳаётининг энг чиройли бир лаҳзасини кўрсатади. Аммо томошабин уни бутун ҳаёт деб қабул қи-

ADOLAT

Муассис: “Адолат” СДП Сийсий Кенгаши

QR коди
орқали
газетанинг
электрон
вариантини
юклаб олинг!

Бош муҳаррир: Исроҳ ХАМРОЕВ

Таҳрир хайъати:

Баҳром АБДУҲАЛИМОВ

Наримон УМАРОВ

Мухаммад АЛИ

Гавҳар АЛИМОВА

Мухаррам ДАДАХОДЖАЕВА

Қодир ЖЎРАЕВ

Озода ПАРШИБОВЕВА

Тошпўлат МАТИБАЕВ

Абдуқамол РАҲМОНОВ

Собир ТУРСУНОВ

Котибият – 71 288-42-14 (144); 95 096-07-75

Қабулхона – 71 288-42-12 (141)

НАШР

КЎРСАТКИЧИ: 100

Газета 1995 йил 22 февралдан
чиқа бошлаган

Навбатчи муҳаррир – Абдуқамол Йўлдошев

Масъул котиб – Абдуғани Содиқов

ISSN 2091-5217

9 772091 521009

Таҳририят манзили: 100043, Тошкент шаҳри,
Чилонзор тумани “Шарк тонги” кўчаси, 23-уй.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 0018 рақами билан 2006 йил 6 декабрда рўйхатга олинган. Қоғоз бичими А-2.

Ҳажми – 3 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Буюртма Г – 1001

Адади – 4 005

Босишга топшириш вақти – 21.00

Босишга топширилди – 21.10

Баҳоси келишилган нархда

Таҳририятга келган қўлғизмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Реклама материаллари учун таҳририят жавобгар эмас.

Газетанинг етказиб берилиши учун оубунани расмийлаштирган ташилот жавобгар.

“Шарк” НМАК босмахонасида чоп этилди.

Қорхона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй.